

סמסטר א', תשע"ה
יום ה', 21:30 – 20:00

אוניברסיטת חיפה
החוג ללימודים רב-תחומיים
אשכול

החברה הערבית בישראל

מהא כרכבי סבאח

שעת הקבלה: יום ג' 16:00-17:00
Mahasab71@hotmail.com

תיאור הקורס:

הקורס נועד להציג את מאפייני החברתיים, כלכליים ופוליטיים של החברה הערבית פלסטינית בישראל. הקורס ידון בתהליכים ובמגמות החברתיים, התרבותיים, הכלכליים והפוליטיים שהתחוללו בקרב הערבים בישראל מאז קום המדינה ועד היום הזה, וכיצד מגמות אלו עיצבו את מבנה המשפחה הערבית, הזינו את מאבק הזהויות והשפיעו על מעמדו הפוליטי של המיעוט הערבי במדינת ישראל.

דרישות הקורס:

- 1) חובת נוכחות והשתתפות פעילה בקורס (80% לפחות מהשיעורים).
- 2) בחינת מסכמת בסוף הסמסטר (80% מהציון הסופי)
- 3) קריאת שני מאמרים מהסילבוס, מנושאים שונים, והגשת דף מסכם לכל מאמר בנפרד (20% מהציון הסופי).

נושאי השיעורים ורשימת קריאה:

החברה הערבית אחרי קום המדינה – מבט כללי

קימרלינג, ב' ברוך ומגדל, י', 1999. **פלסטינים עם בהיווצרותו**. הוצאת כתר, עמ' 145-167.

*רבינוביץ, ד', 1993. "נוסטלגיה מזרחית: איך הפכו הפלסטינים ל,ערביי ישראל". **תיאוריה וביקורת**, 4: 141-151.

היבטים דמוגרפיים והפסיפס העדתי

חליחל, א', 2005. "שינויים דמוגרפיים באוכלוסייה הערבית בישראל מאז שנות החמישים". בתוך חידר עזיז (עורך), **ספר החברה הערבית בישראל 1**: אוכלוסייה, חברה, כלכלה. מכון ואן ליר בירושלים, הוצאה הקיבוץ המאוחד, עמ' 149-170.

ח'מאיסי, ר', 2011. "דמוגרפיה, הנדסת דמוגרפיה והשיח הדמוגרפובי", בתוך : ספר **החברה הערבית בישראל 4: אוכלוסייה, חברה, כלכלה**. מכון ואן ליר בירושליים, הוצאה הקיבוץ המאוחד, עמ' 13-25.

קופמן, א', 2012. "מאפיינים דמוגרפיים ונגישות למשאבים על פי חלוקה עדתית". בתוך ש' משעל, א' קופמן, ח' אבו-בקר וע' סער (עורכים). **החברה הערבית בישראל**. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 13-23.

*Daphne, T. 2002. "The Christians in Israel: Aspects of Intergration and the Search for Identity in a Minority within a Minority", in Moshe Maoz and Gabriel Sheffer, **Middle Eastern Minorities and Diasporas** London: Sussex Academic Press, pp. 124-152.

שינויים חברתיים: מסורת מול מודרנה

*אבו-בקר, ח', 2012. "המשפחה הפלסטינית בישראל", בתוך ש' משעל, א' קופמן, ח' אבו-בקר וע' סער (עורכים). **בתוך החברה הערבית בישראל**. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 192-205.

אבו-בקר, ח', 2009. רווחה, מודרנה ומסורת: התמודדותן של נשים פלסטיניות בישראל עם שינויים במסגרת חייהן" בתוך עאדל מנאע (עורך), **ספר החברה הערבית בישראל 2: אוכלוסייה, חברה, כלכלה**. ירושלים ותל-אביב: מכון ון-ליר הוצאת הקיבוץ המאוחד, עמ' 350-384.

אל חאגי, מ', 2003. "קידום ההשכלה הגבוהה בקרב האוכלוסייה הערבית בישראל". בתוך: שמואל שי ונעמיקה ציון (עורכים). **חינוך וצדק חברתי בישראל: על שוויון הזדמנויות בחינוך**. ירושלים: מכון ואן ליר. עמ' 31-43.

מעמדם הפוליטי של ערביי ישראל

גאנס, א', 2001. "מפלגות וזרמים אידיאולוגיים בקרב המיעוט הערבי-הפלסטיני בישראל", **מדינה וחברה**, 1/1, עמ' 89-114.

מוהנד, מ', 2005. "הבחירות המקומיות בקרב המיעוט הערבי פלסטיני בישראל: התחזקותה של החמולה ושקיעת המפלגות", **הבחירות המוניציפאליות ביישוב הערבי והדרוזי: חמולתיות**,

עדתיות ומפלגתיות, בעריכת א' רכס וש' אוסצקי-לזר, תל-אביב : אוניברסיטת תל-אביב, מרכז משה דיין לחקר המזרח התיכון ואפריקה, עמ' 18-24.

*נוהאד, ע', 2004. "התנועה האסלאמית בין דת, לאומיות ומודרניות" בתוך יוסי יונה ויהודה גודמן (עורכים), **מערבולת הזהויות**. ירושלים ות"א : ון ליר והקיבוץ המאוחד, עמ' 132-164.

Yitzhak, R. 2009. **National Minority, Regional Majority: Palestinian Arabs versus Jews in Israel**, Syracuse University Press, pp. 34-68.

הרצאת אורח

מעמדם הכלכלי של ערביי ישראל

* חיידר, ע', 2005. "הכלכלה הערבית בישראל: מדיניות יוצרת תלות", בתוך : ע' חיידר (עורך), **ספר החברה הערבית בישראל 1: אוכלוסייה, חברה, כלכלה**, ירושלים : מכון ון ליר והוצאת הקיבוץ המאוחד, עמ' 171-200.

חיידר, ע', 2009. "כוח העבודה הערבי בישראל : תהליכי הכלה והדרה בשוק העבודה", בתוך : ר' ח'מאיסי (עורך), **ספר החברה הערבית בישראל 3: אוכלוסייה, חברה, כלכלה**, ירושלים : מכון ון ליר והוצאת הקיבוץ המאוחד, עמ' 279-252.

Sa`di, A. 2004. "Incorporation without Integration: Palestinian Citizens in Israel's Labor Market", In Semyonov, M., and N. Lewin-Epstein, (eds.), **Stratification in Israel: Class, Ethnicity and Gender**, Studies of Israeli Society, 10: 231-252.

המיעוט הערבי : מבט עתידי

אלחאג' מ', 2003. "חינוך בצל הקונפליקט – הגמוניה תרבותית לעומת רב תרבותיות נשלטת", בתוך : מאג'ד אלחאג' ואורי בן-אליעזר (עורכים). **בשם הביטחון, סוציולוגיה של שלום ומלחמה בישראל בעידן משתנה**. חיפה : אוניברסיטת חיפה. עמודים 328-295.

פלד, י', 1993. "זרים באוטופיה : מעמדם של הפלסטינים בישראל". **תיאוריה וביקורת** 3, עמ' 21-35.